

SLOVENSKI NAROD

Inhaia vsak dan popoldne, izvzemši modelje in praznike. — Inserati: do 30 petit à 2 D, do 100 vrtst à 2 D 50 p, večji inserati petit vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 360 D

Upravnštvo: Knaflova ulica štev. 5, prilidje. — Telefon štev. 304.

Uredništvo: Knaflova ulica štev. 5, I. nadstropje. — Telefon štev. 34.

Poština plačana v gotovini.

Poglavlje o volilnem nasilju.

Komaj je bila razpuščena narodna skupščina, ki ni bila zmožna pozitivno delati, in komaj so bile s kraljevimi ukazom razpisane nove volitve, so se že pričele po vseh krajin energične priprave za volilno kampanjo, ki obeta biti zelo ostra. Vse stranke zbirajo in organizirajo svoje sile za odločilni spopad. Dočim stopa nacionalni blok v volilno borbo z odkritimi kartami, z jasno začrtanim programom in v globokem prepričanju, da gre pri predstoječih volitvah za sveto stvar, za zmago itd., brez katere si absolutno ne moremo misliti enotne Jugoslavije, vidimo med blokaškimi politiki precejšnjo poparenost, depresijo in zmenodost. Ker jim je bila dana najlepša prilika, da dokazejo svoje zmožnosti in izpolnijo obljube glede narodnega sporazuma, so izgubili glavno agitacijsko sredstvo, namreč očitke, da ne morejo ničesar storiti, ker niso na vlad. Drugi ustavnii faktor jim je poveril vodstvo državnih poslov z najboljšim namenom, pomiriti razburjene duhove in pomagati državi do notranje konsolidacije. Ali blokaška vlada ni dosegla ničesar, kar bi ji dalo pravico do zaslonbe pri kralju in ljudstvu. Nasprotno, njeni pot tako zvanevi sporazumi med Srbi in Hrvati je vodila v potencial kaos in le uvidevnosti krone se imajo zahtevali, da ta proces ni raztrgal še onih zrahljivih vezi, ki vežejo vsa tri plemena.

Ker je bila torej ta politika popolnoma zavorenja, si blok tudi v pripravah za volilno kampanjo ne more pomagati drugače, nego da nastopa povsod z demagoškimi gesli. Med temi gesli zavzema poleg običajne in obrabljenne fraze o korupciji, ki jo blokaški politiki, kakor so v praksi sami dokazali, čisto po krivici pripisujejo samo svojim političnim nasprotnikom, važno mesto nasilje, ki pride pri volitvah baje do popoldne veljave. Blokaški tisk je vrgel med ljudstvo dobro premišljeno agitacijsko geslo, da bo vladu nacionalnega bloka s fizičnim in moralnim pritiskom siliла ljudstvo, naj voljnjene zastopnike. Nasprotno pa pravi blok republikancev in avtonomistov o sebi, da gre v volilno borbo kakor po hlevno jagnje, da o kakem nasilju nad volilci s te strani sploh ne more biti govora. Če si pa ogledamo to reč malo natančnejje, vidimo, da se skriva za samohvalo precejšnja poracija neiskrenosti. Radič je v svojem glasilu že napovedal teror pri volitvah. Baje organizira posebne napadalne čete, ki bodo pomagale hrvatskim kmetom v slučaju potrebe glasovati proti njihovemu prepričanju. Kolikor poznamo Radiča in njegove ožje somišljenike, lahko pričakujemo, da se bodo vršile volitve na Hrvatskem v znamenju splošnega fizičnega in moralnega pritiska na zbegano in nahujskano ljudstvo, če vladu pravočasno ne nastopi z zakonitimi sredstvi proti politično zagrizenim elementom. Seve blokaški tisk v tem ne bo videl nasilja, ker se skriva za pravilom, da celi posvečuje sredstvo. Z objektivnega stališča smatramo za nasilje tudi beganje in huijanje ljudskih mas z obljubami, o katerih so demagogi sami prepričani, da jih ne bodo mogli nikoli izpolniti. In te vrste nasilje bo na Hrvatskem splošno, ker sloveni vsa Radičeva politika na obljubah, ki so v sedanjih razmerah absolutno neizvedljive.

Isto velja tudi za Radičeve zavezne, zlasti za slovenske klerikalce. SLS vidi v svoji mentaliteti slabe lastnosti samo pri nasprotnikih, in tako progleša za nasilje vsako njihovo akcijo, četudi je čisto nedolžno sredstvo v silobranu. Svojega nasilja seveda noče priznati, ker se boji, da bi se ljudstvu ne odprelo oči. A to nasilje, ki je sicer skrbno zamaskirano, je edina opora klerikalne politike. Kje bi že bila SLS, če bi ne imela po deželi skoraj v vsaki vasi duhovnika, ki je pozabil, kakšne so njegove dolžnosti in se spremenil iz božjega služabnika v zagrizega klerikalnega agitatorja! Kdaj bi že bilo konec klerikalne slave, če bi SLS v svoji politiki dosledno ne izvajala moralnega nasilja nad slovenskim ljudstvom? Mislite si preprostega te-

Razpust HRSS sklenjen na današnji seji ministrskega sveta.

Priprave vlade za volitve. — Izpopolnитеv sedanja vlade. — Lažnjava poročila o revoluciji v Jugoslaviji.

— Beograd, 13. nov. (Izv. Ob 12.) Politični krogi danes opoldne z veliko nestrpnostjo pričakujejo izida seje ministrskega sveta, ki je pod predsedstvom ministrskega predsednika N. Pašića ob 11. dopoldne pričel razpravljanju o važnih in dalekosežnih sklepih glede sprememb v dosedanjem brezglavi notranji politiki. Ministrski predsednik Pašić je danes prevzel vodstvo državnih poslov. Za to sejo vlada povsod največje zanimalje, kajti ministrski svet ima sprejeti in odobriti načelne skelepe o razpustu HRSS in o kazenskem postopanju proti Stjepanu Radiču.

Že na včerajšnji seji glavnega radikalnega odbora je prišlo v načelno diskusijo vprašanje o razpustu HRSS. Razpust se izvrši na temelju zakona za zaščito države. Mnenje vseh članov glavnega odbora radikalne stranke je polnoma soglašalo s stališčem vlade.

Strnjena volilna fronta Nacionačnega bloka.

Glavni odbor radikalne stranke za volilni sporazum s samostojnimi demokratimi. — Skupne li ste na Hrvatskem in Sloveniji.

— Beograd, 13. novembra. (Izvirni) Politične stranke se na vsi črti pripravljajo za volitve. Povsod je tendenca razbistriti nejasne točke, odstraniti spore in kolikor mogoče formirati kompaktnost svojih bojnih črt. Z enotnostjo in disciplino se odlikujejo stranke, ki tvorijo narodno koalicijo. Nasprotno blok federalistov in separatistov ni povsem enoten in discipliniran, kakor so prvotno zatrjevali gotovi interesirani politiki. Ta blok sicer skuša z vsemi sredstvi ohraniti neke vrste harmonijo, toda značilno je, da so bili radičevci prvi, ki so zapustili opozicionalne blokaše oziroma bivše režimovce. HRSS nastopa povsod samostojno.

Glavni odbor radikalne stranke je za včeraj dopoldne sklical sejo, ki je pa bila preložena na popoldne zaradi pogreba umrelga poslanika dr. Mihaela Gavrilovića. Seji glavnega odbora radikalne stranke je prvič po ozdravljenju prisostoval ministrski predsednik Nikola Pašić, ki je dopoldne prišel tudi v ministrsko predsedstvo. Čeprav še vedno rekonsilient, se je Pašić živahnoge udeležil debate o politični situaciji, o volilni borbi in o izidu volitev. Navzčim članom odbora je podal jasna navodila, kako naj postopa radikalna stranka pri volilni agitaciji in pri volitvah. Vodja radikalne stranke Nikola Pašić je opozarjal odbor na stare tradicije radikalne stranke, na vse uspehe, ki jih je stranka priborila od nje ustavitev leta 1883. dalje do danes, kakor tudi na vse težke politične momente in krize, ki jih je morala preživeti.

Ministrski predsednik Nikola Pašić je v resnih in odločnih besedah pozivil glavni odbor in vse organizacije po državi, da v sedanji volilni borbi ohranijo disciplino stranke, kar je glavni faktor, ki privede stranko do končne volilne zmage. Disciplina je temelj bodočim uspehom. Z disciplino stranka zmaga nasprotnika, ki se tudi organizira in pripravlja v teh važnih volitvah glavni naskok na enotnost države.

V takšnem oziru je ministrski predsednik Nikola Pašić pozival vse člane odbora, da skrbe za to, da se pod nobenim pogojem in pod nobeno ceno

žaka, ki dela od jutra do večera in nima časa, da bi razmišljal o politiki. Vzgojen strogo v klerikalnem duhu posloša, kako se razlega raz priznico ali iz spovednice politična agitacija, kako mu duhovnik grozi s peklom in večnim pogubljenjem, če ne bo volil klerikalnih kandidatov. Ali ni to nasilje, ali ni najhujši moralni pritisk in zločin nad svobodno voljo, če se vlači v politiko in zlorablja verski čut? Ali ni nasilje vplivali na preprostega, versko vzgojenega človeka s takimi sredstvi, kot je grožnja s pogubljenjem njegove duše? In to nasilje pride tudi pri predstoječih volitvah do popolne veljave, ker bi SLS v svoji politiki dosledno ne izvajala moralnega nasilja nad slovenskim ljudstvom! Mislite si preprostega te-

Na današnjem ministrskem svetu se odobre vse varnostne odredbe v zaščiti javnih oblasti na Hrvatskem. Veliki župani so prejeli točna navodila, kako imajo postopati pri volitvah in v sedanjem volilni kampanji.

Ker sta dva resorta, ministrstvo za socialno politiko in za ograrno reformo, še nepopolnjena, razpravlja današnji ministrski svet tudi o imenovanju ministrov za omenjena resorta. Računajo tudi, da se izvrše gotove osebne spremembe v sedanji vladi.

V inozemstvu so se razširile danes dopoldne lažnje in tendenciozne vesti, da je v Jugoslaviji, zlasti na Hrvatskem izbruhnila revolucija. Te vesti širičijo gotovi, vladu doslej še nepoznani temni elementi z namenom, da bi ugled države in vlade v inozemstvu diskreditirali, dvignili položaj destruktivnih skupin. Vesti so brez vsake podlage.

Strnjena volilna fronta Nacionačnega bloka.

Glavni odbor radikalne stranke za volilni sporazum s samostojnimi demokratimi. — Skupne li ste na Hrvatskem in Sloveniji.

— Beograd, 13. novembra. (Izvirni) Politične stranke se na vsi črti pripravljajo za volitve. Povsod je tendenca razbistriti nejasne točke, odstraniti spore in kolikor mogoče formirati kompaktnost svojih bojnih črt. Z enotnostjo in disciplino se odlikujejo stranke, ki tvorijo narodno koalicijo. Nasprotno blok federalistov in separatistov ni povsem enoten in discipliniran, kakor so prvotno zatrjevali gotovi interesirani politiki. Ta blok sicer skuša z vsemi sredstvi ohraniti neke vrste harmonijo, toda značilno je, da so bili radičevci prvi, ki so zapustili opozicionalne blokaše oziroma bivše režimovce. HRSS nastopa povsod samostojno.

Glavni odbor je izvolil nato poseben izvrševalni odbor, katerega predsednik je Ljuba Jovanović. Ta odbor ima nalogo voditi in organizirati vso volilno agitacijo. Vsi okrožni in srezki odbori prejema posebna navodila tudi glede določitve kandidatov.

Glavni odbor je za tem razmotril druge glavnega odbora, katerega predsednik je dr. Lovreković.

Ta odbor ima nalogo voditi in organizirati vso volilno agitacijo. Vsi okrožni in srezki odbori prejema posebna navodila tudi glede določitve kandidatov.

Glavni odbor je za tem razmotril druge glavnega odbora, katerega predsednik je dr. Lovreković.

Ta odbor ima nalogo voditi in organizirati vso volilno agitacijo. Vsi okrožni in srezki odbori prejema posebna navodila tudi glede določitve kandidatov.

Glavni odbor je za tem razmotril druge glavnega odbora, katerega predsednik je dr. Lovreković.

Ta odbor ima nalogo voditi in organizirati vso volilno agitacijo. Vsi okrožni in srezki odbori prejema posebna navodila tudi glede določitve kandidatov.

Glavni odbor je za tem razmotril druge glavnega odbora, katerega predsednik je dr. Lovreković.

Ta odbor ima nalogo voditi in organizirati vso volilno agitacijo. Vsi okrožni in srezki odbori prejema posebna navodila tudi glede določitve kandidatov.

Glavni odbor je za tem razmotril druge glavnega odbora, katerega predsednik je dr. Lovreković.

Ta odbor ima nalogo voditi in organizirati vso volilno agitacijo. Vsi okrožni in srezki odbori prejema posebna navodila tudi glede določitve kandidatov.

Glavni odbor je za tem razmotril druge glavnega odbora, katerega predsednik je dr. Lovreković.

Ta odbor ima nalogo voditi in organizirati vso volilno agitacijo. Vsi okrožni in srezki odbori prejema posebna navodila tudi glede določitve kandidatov.

Glavni odbor je za tem razmotril druge glavnega odbora, katerega predsednik je dr. Lovreković.

Ta odbor ima nalogo voditi in organizirati vso volilno agitacijo. Vsi okrožni in srezki odbori prejema posebna navodila tudi glede določitve kandidatov.

Glavni odbor je za tem razmotril druge glavnega odbora, katerega predsednik je dr. Lovreković.

Ta odbor ima nalogo voditi in organizirati vso volilno agitacijo. Vsi okrožni in srezki odbori prejema posebna navodila tudi glede določitve kandidatov.

Glavni odbor je za tem razmotril druge glavnega odbora, katerega predsednik je dr. Lovreković.

Ta odbor ima nalogo voditi in organizirati vso volilno agitacijo. Vsi okrožni in srezki odbori prejema posebna navodila tudi glede določitve kandidatov.

Glavni odbor je za tem razmotril druge glavnega odbora, katerega predsednik je dr. Lovreković.

Ta odbor ima nalogo voditi in organizirati vso volilno agitacijo. Vsi okrožni in srezki odbori prejema posebna navodila tudi glede določitve kandidatov.

Glavni odbor je za tem razmotril druge glavnega odbora, katerega predsednik je dr. Lovreković.

Ta odbor ima nalogo voditi in organizirati vso volilno agitacijo. Vsi okrožni in srezki odbori prejema posebna navodila tudi glede določitve kandidatov.

Glavni odbor je za tem razmotril druge glavnega odbora, katerega predsednik je dr. Lovreković.

Ta odbor ima nalogo voditi in organizirati vso volilno agitacijo. Vsi okrožni in srezki odbori prejema posebna navodila tudi glede določitve kandidatov.

Glavni odbor je za tem razmotril druge glavnega odbora, katerega predsednik je dr. Lovreković.

Ta odbor ima nalogo voditi in organizirati vso volilno agitacijo. Vsi okrožni in srezki odbori prejema posebna navodila tudi glede določitve kandidatov.

Glavni odbor je za tem razmotril druge glavnega odbora, katerega predsednik je dr. Lovreković.

Ta odbor ima nalogo voditi in organizirati vso volilno agitacijo. Vsi okrožni in srezki odbori prejema posebna navodila tudi glede določitve kandidatov.

Glavni odbor je za tem razmotril druge glavnega odbora, katerega predsednik je dr. Lovreković.

Ta odbor ima nalogo voditi in organizirati vso volilno agitacijo. Vsi okrožni in srezki odbori prejema posebna navodila tudi glede določitve kandidatov.

Glavni odbor je za tem razmotril druge glavnega odbora, katerega predsednik je dr. Lovreković.

Ta odbor ima nalogo voditi in organizirati vso volilno agitacijo. Vsi okrožni in srezki odbori prejema posebna navodila tudi glede določitve kandidatov.

Glavni odbor je za tem razmotril druge glavnega odbora, katerega predsednik je dr. Lovreković.

Ta odbor ima nalogo voditi in organizirati vso volilno agitacijo. Vsi okrožni in srezki odbori prejema posebna navodila tudi glede določitve kandidatov.

Glavni odbor je za tem razmotril druge glavnega odbora, katerega predsednik je dr. Lovreković.

Dr. Seipel še ni sestavil vlade.

— Dunaj, 13. novembra. (Izv.) Zelenčarska stavka je končana. Nekateri politični krogi so v zvezi s tem računali, da se danes pojavi novi kabinet zveznega kancelarja dr. Selpla. Na podlagi mandata, danega mu od glavnega parlamentarnega odbora, je designiran zvezni kancelar dr. Selpl pričel včeraj pogajanja za sestavo novega kabineeta. Pogajanja z deželnimi glavarji so zelo delikatna in težavna. V glavnem gre za problem upravne in ustavne reforme in za vprašanje razdelitve davkov na posamezne zvezne dežele. Ta pogajanja še niso uspešno končana. Tudi pogajanja z Velenecem še niso pričela. Dr. Selpl obenem še nima od strani opozicije garancij za uspešno delovanje zbornice. V teh okolnostih ne bo danes na sebi narodne skupščine objavljen novi kabinet. Sestava novega kabineeta dr. Selpla bo še le prihodnji tork definitivna.

ITALIJANSKI PARLAMENT.

— Rim, 13. novembra. (Izv.) Včera ob 17. popoldne je bilo brez vsakih ceremonij otvorjeno jesensko zasedanje rimskega parlamenta. Vlada na tej seji ni podala nikake deklaracije. Zanimanje za sejo je bilo minimalno. Opozicija se na podlagi svojetino sprejeth sklepov ni udeležila seje. Navzoči so bili le komunisti, ki so povzročili mal incident. Seja je bila zelo kratka. Zbornični predsednik se je ob otvoritvi spominjal umrlih poslancev Mattentija, Casinija in drugih. Seja je bila po končanih formalnostih zaključena.

Na današnjem popoldanski sell se prične razprava o proračunu zunanjega ministra. Razvija se daljša zunanjopolitična debata, ki traži utri v petek do sobote. V debati poseže bivši ministriki predsednik Salandra in obrambni Mussolini. Vlada je sklenila, da ne odobri od Macdonalda sklenjene pogodbe s sovjetsko Rusijo. Zunanji minister Austin Chamberlain bo po končnem postopanju v zadevi Živonjevega nisma izjavil napram sovjetski vladi, da Anglia ne more ratificirati sklenjene pogodbe, vendar je pripravljena da sklene z Rusijo novo, na povsem drugačnih principih temeljno pogodbo.

NADALJEVANJE KONFERENCE V BENETKAH.

— Beograd, 13. novembra. (Izv.) Ob 12) Italijanski poslanik Bodrero je dopoldne posetil najprej zunanjega ministra dr. M. Nicicja in nato podpredsednika ministarskega sveta Marka Trifkovića. Ta poset je v zvezi z željo italijanske in naše vlade, da se čimprej uspešno končajo v Benetkah zahteva pogajanja za končno urestitev reškega problema na podlagi v Rimu sklenjene pogodbe. Predsednik naše delegacije dr. O. Rhyb je v njem član načelnik Avramović odpotujeta nočjo v Benetke, ravno tako tudi poslanik Bodrero. Pogjan je se nadaljuje na podlagi novih od vlade držav. Seja je bila po končanih formalnostih zaključena.

ANGLIJA NE ODOBRI POGODBE Z RUSIJO.

— Berlin, 13. novembra. (Izv.) Vorwaerts: Javila iz Londona: Konservativna vlada je sklenila, da ne odobri od Macdonalda sklenjene pogodbe s sovjetsko Rusijo. Zunanji minister Austin Chamberlain bo po končnem postopanju v zadevi Živonjevega nisma izjavil napram sovjetski vladi, da Anglia ne more ratificirati sklenjene pogodbe, vendar je pripravljena da sklene z Rusijo novo, na povsem drugačnih principih temeljno pogodbo.

AMERIKA IN SOVJETSKA RUSIJA.

— London, 13. novembra. (Izv.) Senator Borah, kot naslednik umrlega senatorja Lodgeja v predsedstvu odbora za zunanje zadeve, je izjavil na nekem večlem ženskem shodu, da Amerika želi gospodarsko obnovbo Evrope. Ta je le mogoča, če Amerika prizna sovjetsko vlado Rusije. Ruski problem se mora preje rešiti, potem je še mogoča rešitev obnove in razvojstva Evrope.

AVTOBOMILSKA NESRECA PRI CELOVCU.

— Celovec, 12. novembra. Danes popoldne se dogodila pri Lendkanici velika avtomobilска nesreca. Na poti iz Celovca proti Beljaku je vozil tovorni avtomobil s 5 osebami, ki se je med vožnjo zvrnil čez nasip v kanal. Potniki v avtomobilu so bil težko poškodovani. Avtomobil se je ves razbil. V trenutku nesreče je mimo privozil okrajin glavar Rainer - Harbach na kolesu. Avto ga je prilej ter je glavarja vrgel v vodo. Ostal je nepoškodovan.

Politične vesti.

— Novo volilno geslo SLS. »Slovenec« si je že nekoliko opomogel iz omotice, ki ga je težila po polomu klerikalne politike. Zdaj je začel po svoji starci navadi besniti in rohneti na vse, kar misli v Sloveniji z lastnimi možgani. Prodane duše, ki se že neštehotokrat dokazale, da so pripravljene zatajiti in izdati danes to, kar so že včeraj označile za svoje najsvetješe principe, proglašajo realno politiko v Sloveniji, usmerjeno k pozitivnemu delu za splošne slovenske gospodarske in kulturne interese za mudež, ki se mora izločiti iz slovenskega političnega življenja. — Ljudska volja mora zopet na natezalnico. Ljudska volja naj odločuje, ona naj reši tigre. Ljudska volja je stverena in neprecenljiva vedno, kadar teče klerikalcem voda v grlo. Kaj se pa zgodi s to ljudsko voljo, ko je storila svojo dolžnost in pomagala klerikalcem na vlogo, smo videli že opetovano, ko gg. Brejci in Korošci niso niti z mezincom ganili, da z boljšo gromotno položaj slovenskega uradništva, delavstva in kmetstva in ljudstva. Zaloška cesta ostane vekomaj sramotni pečat na čelu SLS. »Slovenec« očita vladu narodnega bloka, da hoče unletiti, kar je Davidovičeva vlada v kratki dobi mogla ustvariti. Kaj je ta ustvarila ta vlada, ki so jo vodili faktično klerikalni tigri na čelu z dr. Korošcem? Menda to, da je znižala starim upokojencem že itak mizerne pokojnine, da je hotela preskrbti klerikalnemu volilnemu fondu milijonsko podporo, da je preganjala in zapirala na eni strani napredni živeli, na drugi pa delavstvo, ki se je borilo za svoj krun. »Slovenec« naj nekoliko izprša svojo vest, pa bo imel dovolj posla, da očisti Slovenijo madežev, ki jih je zapuščala vsakokratna klerikalna strahovalida!

— Domači fabrikati. Odkar tigri ne zobljejo več iz vladnih jasli, je začel »Slovenec« štediti tudi z izdalki za telefonico zvezo z Beogradom. Zato serira svojim backom v oblaki Izvirnih brzojavk domače fabrikate. Danes objavlja na primer in lgo klobaso pod naslovom »Protiv lastnemu narodu«. Stavimo glavo, da izvira ta slivarna Jeremiča iz Kopitarjeve ulice. Njena vsebina je tako izrazito farizejsko zakrivena, tako prožeta laži in hinavskega

se zahteva namestitev slovenskih in slovenskih večih uradnikov ter sorazmerno in reševanje vlog v slovenskem jeziku. Osma točka pa se glasi dobesedno: »Goriški pokrajinski zbor političnega društva »Edinstvo« stoji na staliju enote politične organizacije za vse Slovence v Italiji, ker je vsako cepljenje za nas škodljivo in slab načelno odporno silo. V organizaciji imej mestno vsekodobno mislec »Sloven v Italiji«, ki mi je pri arcu dobobil našega naroda, pa budi rezursa tega kraljinskega svetovnega načrtovanja ali preprečjanja. Zbor zaupnik odobrava doseganje delovanje društva »Edinstvo« v Trstu, izkrica zahteva posl. dr. Wilfama za doseganje njegovega delovanja, mu izraža neomejeno zaupanje.«

NADALJEVANJE KONFERENCE V BENETKAH.

— Beograd, 13. novembra. (Izv.) Italijanski poslanik Bodrero je dopoldne posetil najprej zunanjega ministra dr. M. Nicicja in nato podpredsednika ministarskega sveta Marka Trifkovića. Ta poset je v zvezi z željo italijanske in naše vlade, da se čimprej uspešno končajo v Benetkah zahteva pogajanja za končno urestitev reškega problema na podlagi v Rimu sklenjene pogodbe. Predsednik naše delegacije dr. O. Rhyb je v njem član načelnik Avramović odpotujeta nočjo v Benetke, ravno tako tudi poslanik Bodrero. Pogjan je se nadaljuje na podlagi novih od vlade držav. Seja je bila po končanih formalnostih zaključena.

— **Seja državnega odbora.** Predsednik Ljuba Jovanović je sklical prvo sejo državnega odbora 18. novembra. Na tej seji se izvrši konstituiranje odbora, na kar se prično tehnične priprave za izvedbo volitev. Kot člana tega odbora fungirata med ostalimi tudi I. podpredsednik dr. Vl. Maček (HRSS) in dr. I. Hohnjec, II. podpredsednik skupščine.

— **Likvidacija pokrajinske oblasti** v Zagrebu. V notranjem ministru pod predsedstvom državnega podčetnika Večeslava Wilderja je bila včeraj dopoldne in popoldne konferenca velikih županov iz Hrvatske in Slavonije. Sklenjeno je bilo, da se razveljavljati odlok prejšnje vlade, s katerim se je ponovno na pritisk HRSS upostavila pokrajinska uprava v Zagrebu in ustavljena njen likvidacija. Poseben odlok odreli nadaljevanje likvidacije zagrebške pokrajinske uprave.

Izpred sodišča.

— Razne sodbe. Sprva sta se žagar Martin Arhar z Bleha in pa občinski stražnik Anton Pungača, ki je imel nadzor občinske obvožnice. Spor je povzročile tri deske, katere si je stražnik pri Arharju brez dovoljenja izposodil, nakar mu je Arhar še očital, da ne vrši svoje službe in mu je preposedval vstop v kuhišnjek, kjer se je kuhalo za občinske reževe. Ker pa je stražnik uradna oseba, ki jo ščiti v službi št. 104 in ker je ta tudi Arharjev tožil, je bil mož obsojen na 150 Din globe in mora plačati stroške in takso 50 Din. Glede desk pa je bil mož oproščen, ker zadeva deske s deskami ni popolnoma pojasnjena. — Z ostrino ali toporiščem, to je bilo usodno vprašanje za Josipa Klančarja iz Cirknica, ki služi sedaj pri 1. art puku v Petrovaradinu. Fant se je namreč dne 23. avg. v Cirknici stepel in je udaril v obrambo svojega tovarisja njegovega napadalca Josipa Repiča. Potokel ga je načrnil, da je skočil po sekiro in ga je še z njim naklepil, tako, da je dobil Repič več občinstvenih poškodb. Najbolj opasna pa je bila 4 cm dolga rana na temenu. Klančar je bil obtožen težke telesne poškodbe, dasi so bile poškodbe same na sebi lahk, vendar so bile prizadete s takim orodjem, ki že samo kaže na nameri težke poškodbe. Pri obravnavi je Klančar priznal, da je Repič res udaril, toda odločno je zanikal, da ga je udaril s sekiro, marveč s toporiščem. Ker je ta njegov zgajovor res precej verjeten, kajti če bi ga bil udaril z ostrino sekire po glavi, bi mu moral presekati celo lobanje, je bil obsojen samo radi lahke telesne poškodbe na 10 din zapora. Z ozirom na dejstvo, da je bil mož takrat zelo nasilen, in je grozil, da bo vse sekškal, in da je ravno radi reča v občini na slabem glasu se je izmaznil fant za enkrat prav po centru iz te nevarne zategne. — Popivali so v konsumne in društvo. Strehe je bila pokrita s slamo in radi suhega vremena. In mnogega vetra se je ogenj hitro razširil. Rešili so samo nekaj počitnega v Štivno. Na mesto došle požarni brambe iz Babnega, Gaberja in Iz Celta niso more uspešno delovali, kjer je zmanjšalo vodo.

— **Celjske vesti.** Aretiran je bil od celjske policije neki Puklavec Viktor iz Šmartnega ob Paki, ker je ukradel izredne neke gostilne v St. Pavlu pri Preboldu kolo. — Radi vlačenja je bila aretirana neka Marija K. iz Ljubljane in oddana v zapore v celjskega okrajnega sodišča.

— **Ogenj v Veliki Poreči.** Naknadno nam je prišlo o tem požaru: Dne 3. novembra 1924 je izbruhnil okoli 2. popoldne v stanovanju Antonije Hribrelj na Orlici št. 17, občina Velika Porečica, sodni okraj celjski, požar, ki se je hipoma razširil na gospodarsko poslopje in svilnjek ter jih uničil do tal. Znotrol so vsi letosni poljski prideki, vsi poljedelski stroji in vse poljsko orodje. Skoda znaša nad 250.000 Din. med tem ko je bila hiša in gospodarsko poslopje zavarovano samo za 20.000 dinarjev. Ogenj je nastal v dimniku, v katerem so se vžgale sate. Strehe je bila pokrita s slamo in radi suhega vremena. In mnogega vetra se je ogenj hitro razširil. Rešili so samo nekaj počitnega v Štivno. Na mesto došle požarni brambe iz Babnega, Gaberja in Iz Celta niso more uspešno delovali, kjer je zmanjšalo vodo.

K. MAKUSZYNSKI:

Dijamantna igla.

(Konec.)

In je bil g. slikar tak norec, da se je veselil tega in nosil dijamantno iglo. Kamen se je svetil in iskril prav na daleč.

In niso izostale posledice. Sosedje, ki niso plačali stana, so pisali gosp. slikarju obupno pismo, kjer so mu načrtili svojo bedo tako nazorno. Trije otroci hodijo dom, ostali nimajo nobenih podiplatom na čevljih, mož bi imel že davno službo, če bi imel svršnik, in njegov brat, tudi slikar, bi vstvaril mojstrsko delo, če bi imel barve, plastično in čopič, in naj bi jim g. slikar poročal iz zadreg vsaj z borimi dvesto rubljev.

Brivski pomočnik, ki je imel čast stricke lase in brado g. slikarja, mu je pripravoval, da mu manjka samo že neumnih tristo rubljev, pa bi lahko začel na svoje, in bi se potem tudi očenil in dal decketu, ki mu je nedavno podarila enačno poročilo svoje ljubezni, čast in otrokom postavnega oceta.

In je tudi neki gospod, ki ga je srečal g. slikar tupetom v kavarni, pisal pismo, kjer je najprej do neba posvetil njegova slikarska dela, nato pa še prorisal z posojilom petdesetih rubljev do Novega leta.

In so vsak dan najmanj dvajsetkrat ljudi in gvnili na njegovem stanovanju. Bili so to sramni in ne-

Iz Celja.

— **Esperanto v Celju.** V soboto dne 15. tm. se vrši ob 20. zvečer v gostilniški prostorji hotela »Balkan« v Celju ustanovni občni zbor »Esperanta klub«. Dostop na občni zbor imajo vsi interesenti, ki bi se zelite posvetiti učenju v tem mednarodnem jeziku.

— **c Požar.** V sredo okrog 17. zvečer se je vnel v objekt tovarne »Pyrotec«, last g. Janka Boha v Cetu ori Celju ter pričel goreti s plamenom. Ogenj je objekt povečini uničil. Na kraj požara so takoj prihitele žarni brambe, ki so ozreni; po enourhem gašenju udušile ter s tem obvarovale ognja druga v bližini stojeca poslopja. Škoda je precejšnja. Kako je ogenj nastal, še ni znano.

— **c Volici!** Volilne reklamacije se sprejemajo počeniš s 13. nov. do vključno 25. nov. vsak dan izvzemši nedelje od 15.-17. popoldne v uredništvu »Nove Dobe«. Istotni so tudi na vpogled volilni imenici.

— **c Predavanja na celjskih šolah.** O načeljivih boleznih je predaval mestni fizik dr. Dereani v tork 11. tm. v meščanski šoli. Predavanje je bilo namenjeno celotnemu profesorskemu in učiteljskemu zboru celjskih šol, ki se je tudi polnočestno udeležilo. — Na gimnaziji pa se je 12. tm. vršilo za vse dajoča protalkoholno predavanje.

— **c Poročil** se je v sredo 12. tm. mesec g. Alojzij Krollfis v Celju z go. Mano Hartmanovo. Vremenu Slovencu želimo obilo sreč!

— **c Orjuna Celle.** Širši sestanek četniške sekcijske se vrši jutri v petek 14. tm. ob 20. zvečer v rdeči sobi Narodnega doma.

— **c Esperanto v Celju.** V soboto 15. tm. se vrši ob 8. zvečer v prostorji hotela »Balkan« ustanovni občni zbor »Esperantskega klub«.

— **c Smrtna nesreča.** V Arcelinu pri Vojsku je neki avto povzročil 20-letno deklo Helmo Felicijan. Težko poškodovan je prejel v celjsko bolničko, kjer je umrl v sledi.

— **c Plotičske vesti.** Aretiran je bil od celjske policije neki Puklavec Viktor iz Šmartnega ob Paki, ker je ukradel izredne neke gostilne v St. Pavlu pri Preboldu kolo.

— **c Smrtna nesreča.** V Arcelinu pri Vojsku je neki avto povzročil 20-letno deklo Helmo Felicijan. Težko poškodovan je prejel v celjsko bolničko, kjer je umrl v sledi.

— **c Ogenj v Veliki Poreči.** Naknadno nam je prišlo o tem požaru: Dne 3. novembra 1924 je izbruhnil okoli 2. popoldne v stanovanju Antonije Hribrelj na Orlici št. 17, občina Velika Porečica, sodni okraj celjski, požar, ki je znotrol v občini občine Ormož - Murska Sobota se je razširil na vse območje območja Ormoža. Dne 4.-11. nov. tl. pod predsedstvom županije M. Pirca, so imeli sledete uspehe: a) Izpit za meščanske šole je napravil g. Sovre Karel (III. skupina); b) Izpit za osnovne šole so napravili g. Košenina

Prosveta.

Repertoar Narodnega gledališča
v Ljubljani.

D R A M A.

Začetek ob 20. zvečer.

Cetrtek, 13. nov.: Moč teme, vojaška predstava.

Petak, 14. nov.: Zora, dan, noč. Red D
Sobota, 15. nov.: Pri Hrastovih. Red F
Nedelja, 16. nov.: Paglavka. Izven.

O P E R A.

Začetek ob ½ 20. zvečer.

Cetrtek, 13. nov.: zaprto.

Petak, 14. nov.: Trubadur, gostovanje tenorista dr. M. Adrijana z Dunaja. Izven.

Sobota, 15. nov.: Carjeva nevesta. Red C

Nedelja, 16. nov.: Majsko noč, popoldanska predstava pri znižanih cenah. Začetek ob 4. popoldne.

Ponedeljek, 17. nov.: Rigoletto. Red A

Svečanost ob Meškovem jubileju v Ptaju.

Iz Ptaju nam poročajo: V torek zjutraj ob pol 9. je imel župnik Fran Ksaver Meško z ozirom na svojo 50 letnico slovensko službo božjo, pri kateri so sodelovali pevci Ptujskega pevskega društva in orkester. — Cerkev je bila natlačeno polna občinstva. V društvenem domu je bila po končani službi božji slavnostna akademija s petjem in nagovori na čast pisatelju Ksaverju Mešku. Slavnosten govor je imel gimnazijski ravnatelj g. Komljanec, ki je podal zgodovino gimnazije iz časa Meškovih študij. Nato je imel jubilar krasen nagovor. Naslikal je vse svoje življenje, ko je bil učenec na ljudske šoli, gimnazijec v Ptaju in Celju, orisal je svoje službovanje med koroškimi Slovenci, opisal svoje trpljenje pod Avstrijo za časa vojne in prevaruto, ko je moral bežati pred nasilnimi avstrijskimi oblastmi itd. Končno je spregovoril tudi nekaj besed na naslov mladine, katero je bodril k delu in krepki domovinski ljubezni.

Novoimenovani veliki župan g. dr. Otmar Pirka m. a. e. r je nato slavljen, s primerim nagovorom izročil odlikovanje Nj. Vel. kralja Aleksandra I. red Sv. Save III. razreda. Slavljene se je ginjen zahvalil za odlikovanje, po dvorani pa so zadoneli akordi državne himne »Bože pravde.« Pri odlikovanju so bili navzoči zastopniki raznih uradov, korporacij in društev, ki so odlikovanca po vrsti izrekli svoje čestitke. Po končani slavnosti je bil ob 13. banket v Narodnem domu. Iz Ljubljane so se slavnosti udeležili med drugimi višji fin. svet. Davorin Špirler, poštni podravnatelj dr. Alojzij Gregorič, univ. prof. dr. K. Ozvald in gimn. prof. Davorin Majcen. Zvečer je bil na čas Mešku komerz, katerega se je tudi udeležil predsednik »Gospovetskega Zvona« dr. I. C. Oblik iz Ljubljane in izročil slavljenemu, ki mu je postala Koroska druga domovina, posebno darilo svojega društva.

Prosvetno delo v sovjetski Rusiji.
(Dalej.)
Izbe-čitalnice.
Prosvoetno delo se koncentriira okrog Izbe-čitalnice. Stevilo Izbe-čitalnic narašča deloma tudi na račun prebivalstva, ali prebivalstvo, ki take čitalnice z navdušenjem otvarja, jih ne podpira in zato se često zoper zapirajo. Izbe-čitalnice pokajo zdaj kačkar milni mehurčki — dvigajo se in pokajo. Stevilo Izbe-čitalnic znaša 7347. Med kmetijskim ljudstvom je opažati pokret za ustavljanje takih čitalnic z lastnimi sredstvi. 29% Izbe-čitalnic v čerepoveckih gubernijah je bilo otvorenih na račun kmetijskega ljudstva. To dokazuje, da kmetijsko ljudstvo zelo potrebuje Izbe-čitalnice, postolanco, kjer bi moglo dobiti informacije, čitalnico, ki predstavlja okence, skozi katere gleda kmet v sovjetski in ostali svet. Kaj predstavlja Izbe-čitalnica? Izbač (oskrbnik) dobiva 5—6 rub. mesečne plače in samo amurska gubernija ta tako srečna, da je dočela Izbaču 25 rub. plače, ali s pripombo, da se vsled pomanjkanja sredstev ta svota ne bo izplačevala. Ne morem zanesljivo povedati, da bo sklen glede srednje učiteljske plače v znesku 25 rub. obsegjal tudi oskrbnike čitalnice. Ta stvar je še problematična. Vendar pa je organiziralo knjižnice po 100 knjig, vsaka, ki predstavlja kmetiske enciklopedije. Tu so knjige poljedelskega, naravoslovnega, javno-znanstvenega in beletrističnega značaja. Ta zbirka knjig bo vellja 5 rublev, ki se plačujejo v 6 mesecih po 80 kop. mesečno. Prebivalstvo si lahko preskrbi to knjižnico, če ima Izbe-čitalnico. Če Izpolni državno založništvo to nalog je po mojem mnenju doseglo svoj glavni cilj. Mnogo se govorja o razširjanju časopisov. Seve je zelo žalostno, da nimajo vse Izbe-čitalnice novin, ali letos upam, da se posreči urediti tudi to vprašanje.

Knjižnice po vaseh.

V določilu k tem dejstvu o Izbe-čitalnicah omenim, da imamo po vsej državi 6800 knjižnic, od teh 5000 po vaseh. V teh knjižnicah je 20 milijonov knjig. Res da je med njimi mnogo slabih, vendar pa je to število izpodbitek. Poleg tega imamo še potovalne knjižnice, in sicer 4729. Polovica teh je po vaseh. V njih je okrog 1.000.000 knjig. Narodnih domov imamo 1926; skoraj

vsi so v vaseh, in 41 kmetskih domov. To je oni temeljni aparati, s pomočjo katerega so utrujemo po deželi, da kmet ljudstvo, zlasti odraslo prebivalstvo politično izobražimo. Pokazalo se je, da potrebuje dežela srednjo izobrazbo. Ali te vrste šole, ki jih je po vaseh zelo malo, so za nič?

Šole za kmetsko mladino.

Zato smo na inicijativno komunistične omladine pričeli v prvi vrsti organizirati šole za kmetsko mladino. Ta šola je namenjena kmetskim fantom od 12—18 leta. Njen namen je vzgoja in izobrazba kulturnega kmeta, človeka, ki ostane večinoma na deželi, kjer sodeluje pri zadružnem pokretu, pri politični izobrazbi kmetskih mas in pri pospeševanju malega kmetijstva. Da se ločimo tega dela, lahko organiziramo za enkrat v najboljšem slučaju v 30 gubernijah 60 šol. Več po mojem mnenju ne moremo storiti, vendar pa se toložimo s tem, da je komunistična omladina prevzela organizacijo kmetijskih krožkov. Predno bodo šole normalno organizirane, je treba zbrati gozovi v krog aktivne kmetske mladine, pritegniti učiteljske, agronomiske in komunistične omladinske sile in začeti reševati kmetijske probleme.

V četrtek dne 13. t. m. ob osmih zvečer vsi na koncert Ljubljanskega Zvona v Union! Vstopnic dovolj na razpolago. Ne zamudite te lepe prireditve zaslужnega društva! 371/n

— Slenkiewiczova proslava v Narodnem gledališču v Ljubljani. Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani priredi v nedeljo dne 16. t. m. ob 11. uri dopoldne v dramskem gledališču s sodelovanjem Društva ljubiteljev poljskega naroda spominsko svečanost v počastitev spomina slavnega pisatelja Henrika Sienkiewicza. Pri tej matineji sodelujejo univ. prof. dr. Vojeslav Mole, gospa Wanda Chulawska-Wistinghausen (spron), gdječna. Švajgerjeva (klavir), g. prof. Ravnik (klavir) in g. Hugo Zathcy (bas-solo). Vstopnina je zelo nizka le v kritje stroškov. Predprodaja pri dnevnih blagajni.

— Sprememba opernega repertoarja. V petek, dne 14. tm. gostuje tretji slovenski domači tenorist g. dr. Moric-Adrianz z Duškoje Ljubljanske opere v Verdijevi operi »Trubadur.« Sodelujejo gospa Lovšetova, Thierry-Kavčnikova, g. Popov, Zupan itd. Predstava se vrši za »siven.« Nadaljnje predstave te opere za abonent sledijo šele v mesecu januarju, ko bo g. Adrian v drugič mogel dobiti dopust od ravnateljstva na Dunaju. Predprodaja vstopnic od danes daje. Radi spremembe repertoarja se vrši predstava opere »Carjeva nevesta« za C-abonma v soboto 15. tm., za A-abonma pa predstava »Rigoletto« v pondeljek 17. tm. V nedeljo pa se vrši popoldanska predstava v operi ob 16. popoldne. Izvaja se Korsakova komična opera »Majsko noč.« Zunanji posnetki naročne lahko vstopnice tudi po dopisnici pri upravi Narodnega gledališča.

IZ NAŠEGA GLASBENEGA ŽIVLJENJA.

— G. Niko Štritoš operni dirigent pravljil znaten Mozartovo opero Don Juan in Lopuasko sirotico Fr. g. Vilharja, ki je nedavno odpravoval 70 letnico svojega rojstva. Operi prideta na vrsto koncem tega oziroma začetkom prihodnjega meseca.

— Oskar Mol, učitelj iz Trbovlja in povodovanje p. dr. Trboveljski Zvon je na takojšnjem učiteljsku položil izpit za petje in glasbo za meščanske šole z izvrstnim uspehom.

— 1. decembra na narodni praznik, pred časniškarsko udruženje svoj tradicionalni koncert, na katerem bodo sodelovala štiri ljubljanske pevske društva, tako Gl. Matica, Ljubljanski Zvon, Slavec in Ljubljana.

— 14. decembra priredi pevski zbor Gl. Matice domač pevski večer svojim članom v restavraciji pri Levu. Pevski zbor se je močno izpopolnil, stopilo je vanj mnogo starih, izkušenih članov in članic, pridružilo se je pa zboru tudi dokaj novih svežih pevskih moči. Pevvodova Sr. Kumar stoji s svojim kakov nekdaj čvrstim in discipliniranim zborom pred velikim volkanskim koncertom, ki bo v prvi polovici decembra. Na njem bo ženski zbor pev na najmočnejše rokopisne zbrane Lajovic (Častiljilvi). Žalostni in veseli kolendiki, ki so vseč svojega osmeroglasja edini v naši glasbeni literaturi, daljši ženski zbor s četveroročnim klavirjem Ravnikov-Kogov. Ženski zbor s harfo, flauto in violinico, Škrjančev neko novo delo, Široka: Zarja, moja Zarja itd. Po novem letu pa pride na vrsto Piernjevo celvezerno delo Otoška križarska vojna, z zbor soli in orkester. E.

— Danes 13. tm. priredi Ljubljanski Zvon svoj prvi redni koncert v Unionu. Na programu so poleg nekaterih že petih prelepih pesmi Lajovic, Ravnika, Premrlja itd. predvsem mladiščne pesmi iz zbirke »Otroške pesme, ki jih je izdala v novi izdaji jugoslovenska Matica. S primerno klavirsko spreminjanjo spadajo na vsak koncertni oder, pred vsako pa tako razvajeno poslušalstvo. Nekaj pesmi Zvonovega programa pa je že v rokopisu, tako na pr. Šegava, polna ubrnost! »Dete jezdil na kolenu, dalje dve prelepi Premrlovi pesmi »Večernica, kakor v čarobne sanje zavita in ljubka narodna Polzeka. Poleg domačih skladateljev pa imata besedo še Blincki z efektno »Čini, ne čini, ter nač načevježi jugoslovenski volkani skladatelj z davnim X. rukovetjo.«

— Slenkiewiczova proslava v Ljubljani. Nedeljske matineje, ki bo v dramskem gledališču ob 11. uri dopoldne, se udeleži, kjer se poroča, zastopnik poljske republike in naši državi g. minister Zdzisław Okencki. I

Julijnska Krajina.

— Z Gorškega. Pričakuje se mila zima, je jesen zelo lepa, kar se kaže v cvetju jasen, slij v premognih krajinah. — Gorški občinski svet je s kraljevim dekretom pooblaščen, da vodi in upravlja samostojno ljudske šole, ki spadajo v njegovo področje. Kako bo njegovo postopanje z mestnimi Slovenenci? — V Ajdovščini se je nastanil nov živinodravnik dr. Josip Stemberger, doma iz Goč pri Pipi. — V Št. Petru pri Gorici so zagledali v petek sijajnej rdeč lepak, ki je povedal, da se praznjuje sedma obletnica ruske revolucije. Pridejan je bil vitez: »Zivio Ljulin!« Radi tega je bila alarmirana podprefektura v Gorici in orožniki. Vršile so se številne hišne preiskave. Oblast ni dobila nič spodatkov, samo pri nekem fantu so našli v žepu dva slovenska lista. — Na Grahevom in v Hudi Južni je imel pred kratkim dr. Bitičnik dva sestanka, na katerih so prišli kmečki gospodarji iz Baške doline. To je vzbudilo sum pri orožnikih in finančnih strankah, na kar so se vršile hišne preiskave in poizvedovanja, kaj strašna se je godilo na onih sestankih. — Po kmetih hodijo agenti in nadlegujejo ljudi, da naj prodajo svoje šume in meje. Svarljivi posestniki, da naj nikar ne prodaja v način, da uničuje svoj gozd, ker s prodajo gozda marsikdo proda tudi svojo gospodarsko bodočnost. — Ko se je peljal koncem preteklega meseca vojvodina D' Aosta mimo Slapa ob Idriji, so jo pozdravljala otroci z »živilo-klici.« Italijanska učiteljica radi tega otroke neprestano kara, da so napravili velik škandal, ker so klicali »živilo, namesto »seviva!« — V Bovcu se je surov orožnik zagnal v domačega župana, ker se mu ta ni hotel približati, ko mu je s prstom migal, da naj pride k njemu. Naravnijo je, da bi moral orožnik, kakor se spodobi, priti do župana, ako ima žilim kaj opraviti, ne pa da bo župan bivšega trga letal za tujim orožniškim uslužencem! Priskočil je še drug orožnik in vleka sta gospoda župana skoz trg na orožniško postajo. — Po Brdih so preteklo nedelje debelo gledali, ko so se jim delili plačilni nalogi za zemljiški davek od leta 1914. do 1923. To je krivica vseh krivic! Po svetu so hodili rewevi, doma so granate uničevali kmetije, sedaj pa naj plačajo zemljiški davek za vso vojno leta. Nekaj nezasluženega!

— Tönnlesov kannolom v Nabrežini je kupil na javni dražbi nabrežinski župan Tomaz Boschatti.

— Samomor. 42 letni Izseljenški agent agent Alojzij Ostroščka v Trstu je napeljal, ko je bil sam doma, gumiljev cev s plinom pri ognjišču v sobo in se vlegel v posteljo. Ko je prisla nezgoda žena domov, ga je nalašča mrtvega. Kaj ga je gnalo v smrt se ne ve in žena ni o kakem njegovem namenu samomora ničesar slutila.

— Draginja. Iz Trsta poročajo, da so v preteklem mesecu cena oblek in obuvala, kurjave, razsvetljave, stanovanja in raznih potrebskih ostale enake cenen prejšnjega meseca, poskočile pa so znatno cene živil in sicer pri kruhu za L 0.10, pri rižu za L 0.40, pri krompirju za L 0.10, olivno oleje se je podražilo za L 0.80, surovo maslo za L 2.—, lajca za L 0.20 pri komadu, sadje za 0.70 pri kg, samo sladkor se je pocenil za 20 stot. tukti pri kilogramu.

Turistička in sport.

— Klub kolesarjev in motociklistov III. vrste priredi v nedeljo dne 16. tm. v zgornjih prostorilih Narodnega doma ob ½ 20. zvečer veliko sportno veselje s plesom, bogatim srečevalom itd. Veselčni odsek posluje permanentno v klubovih prostorih restavracije Novi svet. Predprodaja vstopnic pri g. J. Goren, palača Ljubljanske Kreditne banke. Odbor.

— Jugoslavia - Mađarska. Tekma med obema reprezentancama se vrši v Ljubljini leta 1925. Zagrebški Mask pa gostuje 30. decembra proti Tórekvesu v Budimpešti.

— Sparta ima prepočed inozemskega tigra. Kakor javljajo iz Prage, je izvrševalni odbor češkoslovaškega nogometnega Saveza na svoji zadnji seji sklenil, da ima Sparta temeško prepočed za tekmovanje v inozemstvu. Poleg tega ima tudi 14-dnevno prepočed domačega tekmovanja ter se obenem kaznuje na 2000 čeških kron. Kot vzhod te drakonske odredbe se navaja služil mađarskega igralca Opate, ki je pod psevdonimom Lutovský nastopal za Spartu v Nürnbergu. Proti Kadi je bilo radi krivega pričevanja uvedeno kazensko postopanje. Kadi stopi prepočed v velljav, še ne dočen.

— Hazena. Zagreb postavi za nedeljsko tekmo proti Ljubljani sledenji team: Tomljević, Radović Zalc, Perko, Flick, Krešir, Vidrih, Pleša (Vučić), Baranyi in Mesić.

— Dunaj, 12. nov. Danes na avstrijski državni praznik so se vršile sledenje tekme: Amateure-Sparta (Praga) 1:1 (2:1); Slovan-Vienna 2:1; Hakoah-Rudolfshügel 3:3; Hertha-B. A. C. (Budimpešta) 3:2; Sport-klub-W. A. C. 1:1.

— V Inomostu se je vršila tekma med reprezentancami Tirolske in Švedske. Končala je nedolitočeno 1:1.

— Nekateri nedeljski nogometni tekme: Južna Nemčija-Berlin 7:2 (4:1); Severna Nemčija-Zapadna Nemčija 3:2; Južna Holandska-Luksemburška 4:0.

— Praga: Slavia-Slavoy Žižkov 10:2; Slavia-Viktorka Vinohrady 10:1; Vršovice-Viktorka Nusle 1:1; Viktorka Žižkov-Teplický P. K. 4:0; Č. A. F. C.-Slavoj VIII. 6:4; S. K. Liben-Cechie Karloň 3

Pod avstrijskim jarmom

(Iz uradnega poročila avstrijskemu armadnemu poveljstvu I. 1915. o političnih ciljih slovenske inteligence. Akt nosi oznako K. Nr. 11.186.)

Slovensko prebivalstvo je v političnem oziru deljeno v dve stranki: v liberalno ali radikalno stranko in v klerikalno. Klerikalna stranka se sedaj imenuje Vseslovenska ljudska stranka in je prej nosila ime: katoliško narodna stranka. Socialnodemokratska stranka, katere pristaši so v posamnili industrijskih krajih delavci, nima med Slovenci prav nobenega pomena.

Obe slovenski stranki imata eno skupnost, to je, da pobijate nemški vpliv in delate slovensko narodno politiko. Nemci na Kranjskem, das malostevilni — 30.000 napram 500.000 — so prav tako avtohtoni kakor Slovenci. Z izjemo jezikovnega otoka Kočevje, kjer živi kompaktno 20.000 Nemcov, in jezikovnega otoka Bela peč, so Nemci razkropljeni po celi pokrajini in tvorijo znatnejše manjštine v Ljubljani in v raznih občinah na Gorenjskem. Vsa industrija in pretežni del veleposestva se nahaja v nemških rokah. Nemški jezik je tudi priznan kot deželni jezik; do 50. leta preteklega stoletja je vladala nemščina v uradu in šoli; slovenščina se je šele v zadnjih 60 letih razvila iz ljudske govorce v književni jezik. — Slovenski pokret se je pričel začetkom ustavnega doba. V 70 letih so Nemci izgubili večino v deželnem zboru, začetkom 8. desetletja preteklega stoletja pa večino v ljubljanskem občinskem svetu. Da pobijata nemški vpliv, sta skušali slovenski stranki vzbuditi narodne instinte. Pri mestnem prebivalstvu se jima je to zlahkotno posrečilo, dočim so kmetje nacionalnim frazem prav tako malo dostopni, kakor njihovi stanovski tovariši v nemških alpskih deželah. V borbah, ki so se razvnele na Kranjskem in v sosednjih pokrajinalah, sta imeli slovenski stranki vedno pred očmi narodni ideal. Ta narodni ideal je bil sprva združenje vseh slovenskih

zemelj v eno enoto (Kraljevina Slovenija) ob tesni naslonitvi na ostale Slovane v monarhiji in preko njih na Rusijo. Kasneje je stopil v ospredje jugoslovenski ideal.

Ker ni vedno mogoče uganiti misli in tajnih namenov strankarskih voditeljev, je treba predvsem uvaževati, kako ti voditelji govorje v javnih zastopstvih in na strankarskih zborovanjih in kako piše njih časopisje. Vodilna slovenska strankarska organa sta v Ljubljani izhajajoča dnevnika: »Slovenec« — »Slovenski Narod« je glasilo na prednjak. Njih voditelj je opetovanjo priznal s list kot strankarski organ. Strankarsko glasilo klerikalnih Slovencov je »Slovenec«. Pisava teh listov, za katero sta odgovorni obe stranki, nam daje zelo pomemljiva pojasnila o stališču teh strank k jugoslovenskemu vprašanju.

Kmalu po odstranitvi Avstrije prijazne dinastije Obrenovićev (1903) je bilo slovensko napredno časopisje priznalo občevati članke, ki so se bavili z razmerami v Srbsiji, in jih večinoma slikali v najbolj rožnati luči. Ob času avstrijsko-srbskega carinskega konfliktu (leta 1906) je izšla v »Slovenskem Narodu« cela vrsta člankov, ki so imeli naravnost protidržavno vsebinsko. Dijasisti, novinarski in umetniški kongresi, ki so se zapored prirejevali v Ljubljani, Zagreb in v Beogradu, so omogočevali stalne stike slovenske, hravtske in srbske intelligence in so skrbeli za nadaljnji razvoj.

Poseben pomen je imel vseslovenski časnikarski kongres, ki se je vršil 8. septembra 1908. v Ljubljani. Udeležili so se ga med drugimi: poslanec ruske gosudarstvene dume grof Bobrinski, Hribarjev priatelj, ki ga je kasneje avstrijska vlada s tiralnico zasle-

ovala zaradi nevarne agitacije, ki jo je uprizoril med Malorusi v Bukovini in Severni Ogrski. Grof Bobrinski je poleg tega imel namen nakupiti na Gorjenskem graščinsko posestvo v bližini Cerkeli, kjer ima Hribar svojo vilo. Nadalje so se adeležili tega kongresa: maloruski poslanec Hlebovickij, ruski general in znani panslavist Volođomirov, Rus Ščavinskij, korespondent »Novega Vremena« in »Pričarpatske Rusije«, vodja ruskih katedrov Miljkov, prof. Mile Pavlovič, načelnik Jugoslovenskega kluba v Beogradu, posl. Klofač in drugi.

Deset dni po vseslovenskem novinarskem kongresu so uprizorili proti ljubljanskim Nemcem brezprimerno gojno pod pretvezo maščevanja, da so ptujski Nemci motili neko slovensko slavost. Po končanem agitacijskem shodu je množica v mestu po natančno pripravljenem načrtu in takoreč z dovoljenjem mestne policije poškodovala ali odstranila vse nemške ali dvojezične napise, razbila na nemških hišah mnogo tisoč šip in končno proglašala nad vsemi nemškimi trgovskimi podjetji in denarnimi zavodi narodni bojkot. Nahujskana sodrža, ki je več dni obvladala ulico, se je obrnila tudi proti vojaštvu, ki je bilo pozvano, da upoštevi mir in red. Množica je posovala vojake in metalna nanije kamenje. Zvezčer, dne 20. septembra 1908, so dosegli izgredi svoj višek. Druhal je napadla oddelek belgijskega polka, ki je bil prisilen rabiti orožje. Dva demonstranta sta bila ubita, sedem težko in mnogo lahko ranjenih. Jeza in gnev podpihovalec se je sedaj obračala proti pethotnemu polku št. 27. Belgijcem se je očitalo po časopisih, da so iz narodne mržnje prelivali slovensko kri. Častnike in posamezne vojake so na ulici zasramovali. Ponoči so napadali poedini Belgijke, vojaška godba ni mogla nikjer več nastopati, skratka, storilo se je vse, da bi polku čim najbolj zagrenili bivanje v Ljubljani. To gonjo, ki je tra-

jala več let, je zasnovala stranka župna Hribarja.

Docela očvidno je, da so ljubljanski septembrski izgredi, prav tako karor nemiri v Pragi, kjer so morali 2. decembra 1908 proglašiti preki sod, imeli namen predstaviti v trenotku zunanje napetosti položaj v Avstriji kot izredno kritičen.

Kakšen pomen so n. pr. pripisovali v Rusiji ljubljanskim nemirim in bojkotni gonji proti nemški trgovini in nemški industriji, dokazuje članek »Novega Vremena« iz meseca januarja leta 1909, v katerem se je poudarjal, da je potreba samo še pol leta in primernih denarnih sredstev, pa bo nemška trgovina in nemška industrija popolnoma iztisnjena iz slovenskih pokrajin. Ako se posreči avstrijske Nemce odrintri od Jadrana, potem bo iz teh zemelj s Hrvatско, Slavonijo, Dalmacijo in Bosno v nekaj desetletjih ustvarjena nova Lombardija, ki bo zrila za odpad.

Radikalna struja je v slovensko-liberalnem taboru tudi kasneje krepko napredovala. Pod njenim zaščito se je izvršila ustanovitev slovenske narodno-socijalne organizacije, ki ji služi za vzgled znana vojaštvu, sovražna Klofač-Chocova stranka. Zupan Hribar se je javno hvalil, da je opozoril znanega Avstriji sovražnega francoskega publicista Cheradama na pomen jugoslovenskega vprašanja. Na njegovo povabilo je poseta v avgustu 1909 družba russkih učiteljev Ljubljano, kjer so bili slavnostno sprejeti. Kongres slovenskih naprednih dijakov si je nadel na logu poglobljavati stike med slovenskimi, hrvatskimi in srbskimi dijakami.

Eden najagilnejših borcev za ujetinjenje vseh Jugoslovenov je profesor na ljubljanskem učiteljišču dr. Fran Iliešič. Opetovanje je nastopal kot slavostni govornik pri jugoslovenskih preditvah. N. pr. pri sprejemu hrvatskega nevskoga društva »Kola« v Ljubljani. To priliko je Iliešič porabil, da se spominja Ilircu Ljudevit Gaj. Gaj, rojen leta 1809, je bil pisatelj in lastnik

tiskarne. Uvedel je nov pravopis, ki je še sedaj v navadi pri Slovencih in Hrvatih, in se zavzemal za popolno ujetinjenje vseh Jugoslovenov, torej tudi Slovencev. Stoletnico Gajevega rojstva so slavili po vseh slovenskih srednjih šolah na Kranjskem. Prof. Iliešič je bil predsednik »Slovenske Matice«, literarne družbe, ki je tekmovala z jugoslovensko akademijo v Zagrebu in s srbsko akademijo v Beogradu. L. 1912. je priredil Matice slavnost v spomin Stanka Vraza, ki je bil takisto borec za jugoslovenske ideje. Tudi pri tej srečnosti, ki se je je udeležilo več gostov iz Srbije, je imel dr. Iliešič slavnostni govor. Istočasno se je pod njegovim predsedstvom vršil v Ljubljani kongres slovenskih, hravtskih in srbskih kulturnih društev.

Vsem kmetijskim podružnicam!

Z ozirom na razsodbo Državnega Saveta Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev z dne 25. oktobra 1924, št. 4918 preklicujem redni občni zbor Kmetijske družbe za Slovenijo, sklican z vabilom v št. 19. »Kmetovalca« na pondeliek dne 17. t. m. ob 11. uri v dvorano »Uniona« v Ljubljani.

Obvestiti je takoj delegate, da ne bo nepotrebni potovanj in strošek.

Upravitelj Kmetijske družbe:
Dr. Fran Spiller-Muys l. r.

Konzulači v Ljubljani:

Češkoslovaška: Breg 8/1.
Belgia: Urad ljubljanskega veleposlaništva.
Avstria: Turški trg 4/II.
Italija: Zrinjskega cesta 3/L.
Portugalska: Dunajska cesta 33.
Francija: Dunajska cesta (Ljubljanska)

Glavni urednik:
RASTO PUŠTOSLEMSEK.

Odgovorni urednik:
VALENTIN KOPITAR.

Pravkar zopet došle zadnje novosti damskih klobukov v apartnih oblikah ter modnih barvah.

Novosti usnjenih in športnih klobukov.

Žalni klobuki stalno v zalogi.

Modni salon

Marija Götzl

Ljubljana, Kongresni trg štev. 8.

Preoblikanja in popravila točno po naroci člu in najhitrejši postrežbi.

Oglejte si bogato zalogu v salonu!

Cene brezkonurenčne.

6228

Ribje olje

medicinsko norveško, sveže v zalogi
Drogerija Anton Ranc, sinova, Židovska 1.

6789

Pisalni stroji, potrebitine
mehanična delavnica
3591 (popravljalnica)
L. PARAGA, Ljubljana,
Selenburgeva ulica 6.

Za ogovore uprave
nai se pritoži
1 dinar. Platuje se
vnare.

MALI OGLASI

Cena malih oglasov
vsaka beseda
50 para. — Najmanje
pa Din 5—

**Drvna
trboveljski
premog**
H. Petrič
Ljubljana

Gospodstvena cesta 8
Telefon 343
T 57

Službe

Strojepiska,
zelo izvežvana, išče mesta.
— Ponudbe pod »Zeslo izvežbana/6856« na
upravo »Slov. Naroda«.

Prodam

Ceno se prodaja dobridoč
avto
znamile »Chevrolet«, 35
HP. Naslov pove uprava
»Slov. Naroda«, 6872

Nepremičnine

**Kupci
nepremičnin!**
Zahajevate v vsakem
javnem lokalu reklamni
list »POSEST«, v katerem
so obširni popisi
raznovrstnih vil, stanovanjskih, trgovskih, obrt
in gospodinjskih hiš ter
poseljev, kmetskih in
graščinskih posestev, mlinov,
zag. stavbišč itd.

Na željo Vam dostavlja
list brezplačno — Realistična
pisarna »Posete«, d. o. z. v Ljubljani, Sv. Petra cesta 24. 119/T
Prodaja se pod tako ugodenim
pogoji novozgrajena

Razno

L. Magdič, krojač,
Ljubljana, Gledališka ulica
ca 7 — se priporoča za
idočo sezono.

Perje,

kokošje, račje in gosje,
puh, oddaja vsako množino
po zmersni ceni —
tvrdka E. Vajda, Čakovec 52/T

**Zaloga klavirjev
in pianinov**

najboljših tovarn Bösen-
dorfer, Czapka, Ehrbar,
Hörl, Schweighofer, Öri-
ginal Stingl itd. — Tudi
na obroke! — Jerica Hl.
bar, roj. Dolenc, Ljubljana,
Hilserjeva ulica 5

Perila, zastorov, toalet,
obsivane vložkov, moti-
vov in čipk, predstikanje
najmodernejših vzorcev
za ročna dela. — Matek
in Schein, Ljubljana (po-
leg hotela Strukelj), 117/T

Stanovanja

na Ljubljanskem polju.
Naslov pove uprava
»Slov. Naroda«, 6873

Kuvert

**Dve elegantno
meblovani sobi,**
spalnica in salon, v sredini mesta, z vsemi pritličnimi — se oddasta.
Ponudbe pod »Samec 6871« na upravo »Slov. Naroda«.

Kuverte

praporča
Narodnafiskarna

Mehanično

umetno vezenje
perila, zastorov, toalet,
obsivane vložkov, moti-
vov in čipk, predstikanje
najmodernejših vzorcev
za ročna dela. — Matek
in Schein, Ljubljana (po-
leg hotela Strukelj), 117/T

Kuzim

Pisalni stroj
Remington ali Underwood,
dobro ohranjen, se kupi. — Zupanstor
občine Vič. 6870

Stanovanja

na Ljubljanskem polju.
Naslov pove uprava
»Slov. Naroda«, 6873

Pisalni stroj

Remington ali Underwood,
dobro ohranjen, se kupi. — Zupanstor
občine Vič. 6870

Kuverte

praporča
Narodnafiskarna

Najnovejše

modne liste

angleške, francoske in nemške
za jesen in zimo

1924 — 1925

vriporoča